

4

СТОР.

Андрій Курта

Про спортивно-оздоровчий комплекс

5

СТОР.

Антон Когутич

Ще покажемо всій Європі...

7

СТОР.

Благодійний

ярмарок

Володимир Смоланка:

«...функціонуючи в найменшому обласному центрі, є в десятці найбільших і **кращих** вишів України»

Не тягнутому kota за хвіст... Хто на світліні – ви й самі добре знаєте. Ну а наша розмова була про очікування від цього навчального року, готовність клінічних баз приймати студентів та загалом справи в медичній галузі, адже наш ректор Володимир Смоланка – ще й доктор медичних наук, професор, лікар-нейрохірург, член правління всесвітньої асоціації нейрохірургів, президент української асоціації впродовж двох каденцій.

– Чи задоволені набором студентів?

– Так. Ми набрали велику кількість бакалаврів. Більше ніж, наприклад, торік. Попри всю непередбачуваність вступної кампанії через багато чинників, насамперед – військовий стан.

– Одним із найпопулярніших залишається медичний факультет, чи не так?

– Це традиційно (усміхається – прим. авт.) Усі студенти-медики навчаються очно, тому що мають бачити пацієнта або тренуватися на спеціальних манекенах упродовж усіх шести років. І для цього в нас створений симуляційний центр, де студент може здобувати практичні навички та тренувати їх.

– Цей центр створений за кошти УжНУ?

– Переважно так, але частково й за кошти грантів. А ось інша складова навчання – робота на клінічних базах. Студенти мають уміти спілкуватися з пацієнтами, опанувати сучасні методи обстеження та лікування. І, слава Богу, сьогоднішні наші клінічні бази оснащені дуже добре.

– Одна з таких баз – нейроцентр, який Ви, власне, створили свого часу...

– Так. Він обладнаний зараз найсучаснішою апаратурою. Скажу навіть: ми нічим не гірші ніж медзаклади в Західній Європі або Сполучених Штатах Америки. У нас багато пацієнтів, значна частина яких не є жителями Закарпатської області, а приїжджає з різних регіонів України. І здебільшого зі складними патологіями, тобто ті, кому зарадити не змогли деінде. Для нас важливо не тільки мати можливість виконувати різні хірургічні втручання (якщо го-

воримо про нейрохірургію). Вагому увагу приділяємо безпеці хірургічного втручання. Тобто, до прикладу, думаємо не лише щоб видалити пухлину головного мозку, а видалити таким чином, аби пацієнт не мав, як ми називаємо, неврологічного дефіциту, якихось післяопераційних порушень, які погіршать стан. Наша мета – виликувати людину. Ще в нас діє Центр інсульту (офіційно так називатиметься з 2026 року), зараз – інсультний блок і відділення судинної патології. Це – єдиний інсультний центр, який буде в Закарпатській області. Загалом ми можемо здійснювати різні види втручань. А наш студент, прибувши на пару, – дивитися, як слід надавати допомогу. До речі, летальність після інсульту в нас удвічі нижча ніж загалом в Україні.

– Повертаючись до нейрохірургії. Як устигаєте, попри ректорські справи? І не тільки...

– Оперую щодня, крім середи. Залишив собі, коли став ректором, навіть ще виконувачем обов'язків, пів ставки в центрі нейрохірургії. Ранок робочого дня проводжу в ректораті. Середину – в клініці, а після обіду й до вечора – знову в ректораті. Як устигаю? Це мені дозволяють колеги. Працюю в прекрасному колективі: і в університеті, і в обласному клінічному центрі нейрохірургії та неврології.

– До всього Ви ще є членом правління всесвітньої асоціації нейрохірургів. Це теж, мабуть, забирає чимало часу.

– Я був завжди членом всесвітньої асоціації нейрохірургів. Ти стаєш автоматично членом певної асоціації, континентальної або світової, якщо твоя країна є членом цієї асоціації. Тож тут нічого особливого. Але оскільки впродовж багатьох років мене знали як фахівця, котрий часто виступає з результатами своїх до-

сліджень як запрошений лектор на конференціях, конгресах, інших заходах, то запропонували висунути свою кандидатуру до правління Всесвітньої федерації нейрохірургічних товариств. Вона налічує 49,5 тисяч нейрохірургів. Правління – керівний орган асоціації. До його складу входить лише дев'ять осіб.

– І Ви – єдиний з України, так?

– Звичайно. Так склалося, що навіть із Центральної Європи ніколи нікого не було в правлінні.

– Чим особливе об'єднання?

– Головна його мета – навчати й передавати досвід. Діють багато комітетів, які займаються тим або іншим напрямком нейрохірургії. Із допомогою цих підрозділів, їхніх керівників ми організуємо різні види навчання та розробляємо настанови для лікування патологій.

Продовження – на стор. 3.

ФОТОФАКТ

Із нагоди Дня фізичної культури і спорту в Ужгороді вшанували титулованих закарпатських спортсменів, їхніх наставників, керівників. Серед відзначених почесною грамотою від голови Закарпатської ОВА М.Білецького – і в. о. завідувача кафедри теорії та методики фізичної культури, член президії ВП ГО ВФСТ «Колос» у Закарпатській області Іван Маріонда (за вагомих особистий внесок у розвиток профільної галузі, високий професіоналізм та з нагоди професійного свята й 50-річчя).

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

Медіадіалог: Україна – Словаччина

З участю наших журналістів

17-19 вересня відбулася навчальна поїздка для журналістів з України в межах міжнародного проекту «Посилення верховенства права на місцевому та регіональному рівнях». Ініціативу реалізують Інститут центральноевропейської стратегії (ICES), Transparency International Slovakia за фінансування Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів (програма MATRA).

До медіатуру долучилися представниці кафедри журналістики УжНУ: викладачки доцентка Наталя Толочко та Евеліна Гурницька, випускниці-медійниці Валерія Рубаняк, Марія Турянця й авторка цієї публікації. Програма була надзвичайно насиченою: учасники гостювали у відомих словацьких медіа, спілкувалися з головними редакторами, побачили роботу зсередини, побували на конференції, присвяченій регіональній журналістиці. Звичайно ж, і прогулялися мальовничою Братиславою, трішки дослідити місцеву культуру.

Українські журналісти відвідали редакції словацьких незалежних видань «DennikN» та «Aktuality.sk». Дізналися про специфіку роботи цих медіа, зокрема монетизацію, шляхи залучення аудиторії... Словацькі

колеги також поділилися досвідом, як висвітлюють війну в Україні та як протидіють пропаганді свого уряду. Українські ж медійники розповіли про наші видання та налагодили контакти із закордонними колегами.

Завершила навчальну поїздку конференція, присвячена регіональній журналістиці. Медійники зі Словаччини, Чехії порушили проблеми роботи місцевих ЗМІ, зокрема в багатоетнічних регіонах, теми регіональних розслідувань та медіагустель. Досвідом проведення розслідувань на Закарпатті поділилася також журналістка-розслідувачка Олена Мудра. Завершувала захід церемонія нагородження переможців конкурсу з регіональної журналістики в Словаччині.

Є ще один результат навчальної поїздки: кафедра журналістики УжНУ підписала договір про практику з Мішалом Франком, журналістом «Korzar». Попередньо домовлено й про гостьові онлайн-лекції від словацьких практиків для студентів відділення. Загалом подорож минула насичено, плідно та яскраво. Здобутий досвід і позитивні враження в учасників залишаться надовго!

Софія Сливка,
студентка
відділення журналістики.

Вересневе засідання вченої ради

Чергове засідання вченої ради відбулося 25 вересня. Перед початком роботи ректор УжНУ, професор Володимир Смоланка поінформував про зміни в складі зібрання, пов'язані з реорганізацією підрозділів та припиненням повноважень.

Відтак перейшли до прийомного: очільник вишу привітав із днями народження, вручив дипломи докторів філософії, нагородив грамотами доцентів Фелікса Філака (за багаторічну сумлінну працю, плідну наукову, навчально-методичну й виховну роботу, високий професіоналізм та з нагоди 70-річчя) і в. о. завідувача кафедри теорії та методики фізичної культури Івана Маріонду (за активну наукову, педагогічну та спортивно-масову роботу в

університеті, високий професіоналізм та з нагоди 50-ліття).

Наступним етапом стали атестаційні справи. Учене звання професора здобув Ярослав Ступник (кафедра кримінального права та правоохоронної діяльності), доценток – Ольга Байбакова (іноземних мов), Ольга Мальцева (основ медицини), Марія Яцьків (української мови). Крім того, проголосували за присвоєння почесного звання «Заслужений професор Ужгородського національного університету» Миколі Рішку – професорові кафедри госпітальної терапії, автору понад 170 публікацій, заслуженому лікареві України, голові ГО «Закарпатське обласне товариство терапевтів», працівникові вишу з майже 44-річним стажем.

Насамкінець розглянули питання про затвердження Змін до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» у 2025 р.; створення спеціалізованих учених рад із метою присудження ступеня доктора філософії; призначення рецензентів для попередньої експертизи докторських дисертацій; рекомендацію до вступу в докторантуру; затвердження, уточнення тем дисертаційних досліджень та зміну наукових керівників; рекомендацію до друку та опублікування окремих видань; проведення університетського конкурсу «Краща монографія за 2024 рік».

Софія Скиба,
«Погляд».

Із ювілеєм!

27 вересня Д.Сойма, проректор Ужгородського національного університету з адміністративно-господарської роботи, зустрів 70-у річницю. Вітаємо, Дмитре Юрійовичу! Міцного здоров'я Вам, невичерпної енергії, оптимізму, родинного затишку, удачі, наснаги для майбутніх звершень та здійснення мрій! Нехай Вас оточують добрі, привітні люди, робота приносить позитивні емоції, а кожен день – приємні моменти та нові враження! Дякуємо за плідну співпрацю з нашим часописом.

Із днем народження, Ужгороде!

У вересні чарівний Ужгород відзначив 1132-у річницю із часу першої писемної згадки. Місто зберігає пам'ять про численні історичні події та безцінну культурну спадщину. Кожна вулиця має свою атмосферу, що зачаровує як тутешніх жителів, так і туристів.

У межах відзначення Дня міста відбувся благодійний ярмарок, де майстри представили власноруч створені вироби: пейзажні картини, авторські сувеніри, прикраси з натурального каміння, ляльки-мотанки, в'язані дитячі іграшки та різноманітні смаколики. Головна мета заходу – збір коштів на комплектувальні для дронів за

проектом «Рій» для підтримки ЗСУ. Крім частування й можливості придбати вироби, організатори проводили з малечю інтерактивні заходи: за донат можна було покрити лотерею й виграти іграшку.

Яскравим завершенням святкування став вечірній концерт, що відбувся за межами міста. До організації долучилося кілька ініціативних груп, зокрема студент 4 курсу освітньої програми «Журналістика» Максим Галашко, який також виступив як музикант і поділився враженнями: «Закарпатські байкери на своєму зльоті організували концерт на підтримку 3-ої штурмової бригади. Захід провели на базі

мотоклубу. Запросили не лише місцевих, а й українських виконавців-каверистів. Я граю в ужгородському рок-гурті «Western Wolves» – і ми теж узяли участь. Дуже радий, що мали змогу виступити тут. Був неймовірний сплеск емоцій, багато нових знайомств, щира атмосфера. Це – можливість на деякий час забути про буденність і зануритися в музику, відчуті її глибину. Зрештою, просто бути собою».

Завдяки схожим ініціативам наш народ демонструє єдність, силу та прагнення допомагати тим, хто боронить країну.

Діана Вакулєнко,
студентка
відділення журналістики.

Відійшов у засвіти Василь Рубіш

Університетська спільнота дізналася, що в 70 років пішов із життя доктор фізико-математичних наук, професор Василь Рубіш – людина з великим серцем, оптиміст.

Наукову кар'єру, як зазначили на інженерно-технічному факультеті, Василь Михайлович розпочав 1976 р. на кафедрі фізики напівпровідників. Потім працював на кафедрі електронних систем, а після переходу в НАН України трудився там за сумісництвом. У 1984-ому захистив кандидатську, у 2007 – докторську дисертацію. У 2004–2017 рр. обіймав посаду директора Ужгородського науково-технологічного центру матеріалів оптичних носіїв інформації Інституту проблем реєстрації інформації Національної академії наук України. Із 2017 р. очолював Ужгородську лабораторію матеріалів оптоелектроніки та фотоніки згаданого Інституту.

Є автором кількох монографій, понад двохсот загалом наукових праць, авторських свідоцтв та патентів України на винаходи й корисні моделі. Значна частина кар'єри В.Рубіша була присвячена організації міжнародних наукових заходів.

Василь Михайлович залишив помітний слід не лише в житті університету, а й Ужгорода. Завдяки його ініціативі наприкінці 1990-их років занедбаний кінотеатр «Карпати» перетворили на Студентський центр дозвілля «Ювентус» – місце, яке стало простором для творчості та пошуку натхнення для молоді. Під керівництвом наставника Закарпатська об'єднана асоціація студентів провела, як зазначив в одній із соцмереж Сергій Денисенко, чимало яскравих заходів, що згуртовували різні покоління.

В.Рубіш є одним із основоположників студентського руху в УжНУ незалежної доби. Для

багатьох здобувачів освіти був немов батьком: завжди міг підтримати, спрямувати, підказати. Мудрі поради, доброзичливість, щира допомога залишаться в пам'яті тих, хто мав щастя працювати, спілкуватися з ним.

В.Рубіш залишив за собою світлу пам'ять, яка завжди житиме серед друзів, колег, студентів. **Данііл Соломін,**
студент відділення журналістики (ОП «Міжнародна журналістика»).

Із Днем працівника освіти

Шановні колеги, дорогі викладачі та працівники освіти!

Від щирого серця вітаю вас із професійним святом. Ваша праця – не просто робота, а покликання, що формує майбутнє держави. Ваші відданість, професіоналізм, незламність є тією опорою, на якій тримається освіта. Ви щоденно ділитеся з нашими студентами (майбутніми фахівцями) мудрістю, показуєте життєві орієнтири та вселяєте віру у власні сили. Бажаю міцного здоров'я, творчого натхнення й невичерпної енергії. Нехай кожен день буде сповнений удачності за результати вашої праці, а успіхи вихованців стануть найкращою винагородою.

Володимир Смоланка,
ректор УжНУ, професор.

Володимир Смоланка:

«...функціонуючи в найменшому обласному центрі, є в десятці найбільших і **кращих** вишів України

Раніше впродовж 13 років був членом тренувального комітету європейської асоціації нейрохірургів – поєднувати з нинішніми обов'язками у все-світній федерації практично неможливо. Ну і, звісно, є курси, на яких я й далі викладаю.

– Напевно, участь у таких великих об'єднаннях впливає на те, щоб краще керувати університетом. Що Вам найважче в ректорстві?

– Якщо є досвід управління, то із часом стає легше. Дуже важливо правильно комунікувати з колективом. Звісно, бувають якісь тертя. Приходять іноді групи колег із двома абсолютно різними позиціями, а ти мусиш знайти консенсус. Це найскладніше. Крім того, університет постійно має встигати за реаліями, новими ідеями в освітньому просторі, бути сучасним. Думаю, за останні роки це нам вдається робити. Завдяки всьому колективові альма-матер нині виглядає модерніше, навіть стильно. Змінилися не лише зовнішній вигляд багатьох споруд, а й суть. Завдяки колективу, який працює над тим, аби виш функціонував як єдиний організм: в освіті, науці, мобільності студентів, дозволі, самореалізації тощо. Викладач має бути для студента не батьком і не мамою, бо їх замінити неможливо, а старшим товаришем. Відстань між студентом та викладачем повинна залишатися незначною.

– Це й приваблює іноземних студентів...

– О, на жаль, ситуація з ними зараз не дуже позитивна, їх суттєво поменшало за останні чотири роки. Маємо зо 15-20, до 30 максимум у рік. Переважно тепер – із Європи, країн, що є для нас близькими сусідами. Якщо порівняти з наборами до лютого 2022-ого, то тоді цифра перевищувала загалом і позначку «1900». Більшість виїхали одразу в лютому 2022 року, оскільки боялися війни й мали рекомендації від своїх країн. Та все ж і залишилися деякі. Нині є можливість проходження одно-річної інтернатури. Тобто час-

тина наших студентів, а також із різних вишів України медичного спрямування або тих, які готують медиків, упродовж року проходять інтернатуру. І зараз ще є одна нова форма, яка дозволяє шість місяців проходити цю інтернатуру. Такого не було до повномасштабного вторгнення. Крім того, у нас є аспіранти-іноземці на кількох факультетах. Випустили, до речі, двох аспірантів із нейрохірургії.

– Як на навчання студентів вплинула медична реформа?

– Це загалом – колосальний позитивний крок уперед для нашої країни. У студентів побільшало можливостей і перспектив. Найголовніше – результати оплати фахівців залежать від їхньої роботи.

– У чому перевага державних медичних закладів?

– Зараз велика кількість приватних. Уважаю, що це добре, оскільки формується конкурентне середовище не тільки з державними закладами, а й між приватними. Але!.. Приватний заклад може надати високоякісну допомогу в тому випадку, якщо там відповідні фахівці, ставлення до пацієнта, є сучасна апаратура. Усе ж я більш позитивно сприймаю ті приватні заклади, які надають терапевтичну допомогу. Водночас якщо говоримо про хірургію, то ефективними є приватні заклади, де виконується здебільшого «хірургія одного дня». Тобто ті хірургічні втручання, які не потребують тривалої госпіталізації, перебування в реанімаційних відділеннях... Щодо складної хірургії, то, звичайно, перевага в державних закладах. Якщо ви зайдете, наприклад, у наші операційні, то побачите обладнання приблизно на 100 млн гривень. Апаратура, найсучасніша система вентиляції (із бактеріальними фільтрами)... А тепер у мене виникає питання: який приватний інвестор готовий дати 100 млн гривень на одну нейрохірургічну операційну? Він же, природно, хоче отримати прибуток. У цьому випадку державні й приватні нейрохірургічні клініки – колосальна

різниця. Люди орієнтуються на соцмережі, де безліч неперевірених інформацій.

– Але на прикладі нейроцентру Ви доводите, що й державний заклад може виглядати сучасно. А ось про фейки згадали... Як у цьому переповненому інформацією просторі знайти собі лікаря й верифікувати дані?

– Ох, це складно. Люди, не вірте просто соцмережам, де часто відгуки пишуть боти! На жаль, до нас нерідко звертаються з проханням виправити помилки. Але багато таких, коли вже пізно й нічого не вдієш... Ті лікарі, я вважаю, не мають совісті. Стосовно верифікації, то раджу запитувати. Ось вибираєте собі нейрохірурга, рекламу якого знайшли в соцмережах, – зателефонуйте іншому лікарю в медзаклад якого-небудь міста, і вам скажуть, що це за фахівець. Медики можуть не любити одне одного через щось особисте, проте завжди дадуть об'єктивну оцінку як спеціалістові.

– Що б Ви хотіли, аби змінилося в медичній реформі загалом? Та і в університеті нашому, який підходить до 80-річчя...

– Медичну реформу важливо продовжувати. А щодо університету – і далі працюватимемо над його осучасненням, стрімкою позитивною динамікою. Наш колектив – чудова команда, тому й надалі рухатимемося вперед. 80-річчя будемо святкувати всередині жовтня, плануємо різні заходи, переважно студентські. Хочемо показати, чого досягнув УжНУ і які наші перспективи.

– А як гадаєте: у чому найбільше досягнення вишу?

– У тому, що він став сучасним і цікавим для студентів. Ми, функціонуючи в найменшому обласному центрі, є в десятці найбільших і кращих вишів України. А це, думаю, багато про що говорить...

– Хай успіхів більше й після зустрічі восьмого десятка. Чекаємо ювілею та «лупаємо со скалу» освіти й науки далі.

– Дякую!

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Високопосадовці України в УжНУ

Вересень 2025 року став знаковим для Ужгородського національного університету. Впродовж місяця до вишу завітали одразу кілька високопосадовців державного рівня.

Спочатку університет відвідала прем'єр-міністерка України Юлія Свириденко. Це стало надзвичайною подією для УжНУ, адже вперше в його стінах побувала глава уряду. Шанована гостя, зокрема, приділила увагу державним програмам, спрямованим на підтримку та можливості розвитку для молоді. Владислава Манівчук, першокурсниця факультету міжнародних економічних відносин, поділилася враженнями: «Як студентка, я вдячна за можливість послухати важливу для нашої країни людину й рада б мати змогу брати участь у таких заходах у майбутньому».

...Уже через тиждень із молоддю зустрівся заступник міністра закордонних справ України

Олександр Міщенко. Він ознайомився з діяльністю університету та поспілкувався зі студентами про зовнішньополітичні пріоритети держави, наголосив на ролі української дипломатії в умовах війни й потребі саморозвитку для студентів.

А ще через кілька днів до університету завітав міністр освіти і науки України Оксен Лісовий. На зустрічі підкреслив значення УжНУ для розвитку науки та освіти не лише Закарпаття, а й усєї держави. Побував на різних локаціях вишу, цікавився станом і перспективами. Такі візити демонструють, що Ужгородський національний університет дедалі частіше стає центром уваги керівництва країни та майданчиком для діалогу студентів із представниками найвищих органів влади.

Данііл Соломін,
студент відділення журналістики (ОП «Міжнародна журналістика»).

Стіни університету, які об'єднують однокласників

В університет я йшла зі сподіванням знайти нових друзів і колег. Переповнював страх підійти познайомитися, почати розмову, але поруч були люди, із якими пройшла все шкільне життя, котрі завжди підтримують. Навіть якщо нас розділяють аудиторії, поверхи, корпуси, спеціальності...

УжНУ дав можливість розвитку кожному з нас, відчуття себе не тими дітьми, якими були в школі – списували на перервах, тікали з уроків, кидалися папірцями – а студентами, котрі готові підставити плече в серйозніших ситуаціях. До прикладу, з історією мені допомагала подруга Дарія: і зі створенням презентації, і з методами вивчення тем. Із Давідом разом шукали аудиторію в моєму корпусі, а Вікторія показала, де смачно випити каву зранку.

Хочу також поділитися думками людей, які навчаються на різних спеціальностях, але, сподіваюся, збережуть спілкування в майбутньому.

Давід Тракслер (освітня програма «Фізкультура і спорт»): «Я вважаю, що наші стосунки залишаться такими ж дружними, навіть якщо не часто бачимось або спілкуємося. За цей час ми стали немов родиною. Я приїжджав до вас у головний корпус, щоб обговорити новий день. Коли в мене закінчувалися пари, чекав ще годину, щоб потім разом погуляти. Робитиму все для щас-

ливого майбутнього з вами».

Вікторія Перська (ОП «Клінічна психологія»): «Я впевнена на всі 100 відсотків, що ми далі будемо спілкуватися, дружити, насолоджуватися життям. Іншого розвитку подій не можу уявити, хоч ми вчимося не в одному класі, як раніше, а в улюбленому УжНУ. Вірю в нашу дружбу: ми ще не рік будемо «діставати» одне одного».

Дарія Савула (спеціальність «Міжнародні економічні відносини»): «Ми з тобою дружили в садочку, потім у старших класах, а тепер – в університеті. І хоч із доволі великими перервами, та все ж уже стає чіткішим макет, у якому завжди повертаємося до дружби. Мені з тобою весело, приємно балакати. Є про що: хай це буде якась буденність чи глобальна тема. Я рада, що нас життя познайомило й пов'язало».

Для нас, першокурсників, тепер – важкий період адаптації, робота над помилками й собою. Хочемо сказати кожному, хто хвилюється чи засмучується з приводу дружби: не бійтеся приходити, навіть на хвилину. Важливий не лише час, проведений разом, а й слова, якими ділимося. Підтримуймо та поважаймо одне одного. І пам'ятаймо: друга можна втратити будь-коли, а ось повернути – ніколи.

Юлія Савчин,
студентка відділення журналістики (ОП «Міжнародна журналістика»).

Одним абзацом

■ **Видання.** Вийшла друком англomовна монографія «Global trade leadership of the USA: Preconditions, factors, and mechanisms of ensuring» («Глобальне торговельне лідерство США: передумови, фактори та механізм забезпечення») колективу факультету міжнародних економічних відносин (це – Ю.Майборода, К.Брензович, М.Палінчак).

■ **ШІ.** Масштабна технологічна конференція «Future Code: AI» тривала в УжНУ. Долучилися наші викладачі й студенти. Насамперед ті, хто активно працює зі штучним інтелектом у різних сферах.

■ **Свято.** 27 вересня професійне свято мали ті, хто дотичний до туристичної галузі. Вітаємо!

■ **Подія.** Ужнівці були й на історичній для Закарпаття події – беатифікації мученика Петра-Павла Ороса.

Андрій Курта: «Думаю, за ці 10 років виконана велика робота...»

Упродовж восьми місяців газета «Погляд» публікує матеріали, присвячені 80-річчю альма-матер. З одного боку, пропонується текст не виняток: він також приурочений до ювілею. Однак цього разу загальноуніверситетська річниця – не єдиний привід навідатися в гості до героя розповіді. 2025-ий приніс Спортивно-оздоровчому комплексі УжНУ ще дві святкові дати: у березні тут відзначали 10 років із початку роботи, а 28 вересня вітання приймав директор Андрій Курта – йому виповнилося 75.

Сьогодні названий підрозділ об'єднує чимало сучасних приміщень та об'єктів, працює із 6:00 до 23:00, пропонує послуги з різних видів спорту й для різних категорій населення (діапазон дійсно широкий!), улаштовує змагання й що найголовніше – дбає про комфорт відвідувачів. Але за всіма досягненнями – довгий шлях удосконалень, який разом із спортивно-оздоровчим комплексом пройшов його очільник.

Андрій Андрійович народився в сім'ї сільських інтелігентів – медика й учительки. Мріяв також стати лікарем, проте не вийшло: опанувавши фах фельдшера, не мав змоги продовжити навчання в університеті й був змушений долучитися до лав радянської армії. Після повернення потрапити на медфак знову не вдалося, тому вирішив поїхати до дівчини, із котрою листувався в шкільні роки. Там створив із нею сім'ю, працював фельдшером швидкої допомоги, вступив на біологічний факультет місцевого педінституту.

Думка про здійснення мрії не покидала ні на мить: а раптом вийде потрапити на медичний? Коли народилася донька, родина переїхала до Ужгорода. Разом із дружиною А.Курта почав відвідувати вечірній стаціонар біологічного факультету. «Не вдалося мені й тут. Я прошив перевести мене на медфак. Тоді сказали, що не можна. Так і залишився біологом, захистив дипломну з мікробіології», – розповідає Андрій Андрійович.

Тривалий час працював фельдшером-анестезистом, потім – фельдшером у міліцейському підрозділі, що опікувався дітьми, котрі порушили закон. Відтак почав трудитися в інспекції в справах неповнолітніх уже як міліціонер: вибрав посаду, пов'язану з педагогікою та медициною. Там провів сім років, був начальником. Каже: розумів, що в діточок, котрі вчиняли злочини, є проблеми. Під час служби завершив Українську академію внутрішніх справ і здобув освіту юриста. Згодом працював на інших посадах, зокрема начальником карного розшуку, а закінчив службу керівником відділу управління боротьби з організованою злочинністю в Ужгороді.

У 1996 р. А.Курта пішов у відставку за вислугою років. Із того часу трудився в різних комерційних структурах, банківській системі, на заводах. Постійно самовдосконалювався.

Новий розділ у житті розпочала робота в університеті. Із ректором УжНУ, професором Володимиром Смолянкою Андрій Андрійович познайомився

давно, теж завдяки медицині: «Ми підтримували товариські стосунки, а в 2014-ому випадково зустрілися в місті. Володимир Іванович запросив мене на бесіду, адже мав пропозицію: треба було долучитися до створення відділу з допомоги в працевлаштуванні студентів та випускників. Хоч я й був на пенсії, усе одно хотів працювати, пробував себе в різних сферах як кризовий менеджер».

А на початку 2015 р. В.Смолянко запропонував утворити новий підрозділ на базі спорткомплексу вишу й факультету здоров'я та фізичного виховання. Мета – об'єднати всі спортивні споруди, що на балансі університету; розділити навчальний процес і надання послуг, щоб реалізувати вільні години. Очолив структуру А.Курта, який до того обіймав посаду провідного спеціаліста.

Розпочався новий етап. Насамперед потрібно було вивчити структуру спорткомплексу, з'ясувати, як діяти, аби покращити його стан, розібратися зі штатом і великими збитками.

«Як досвідчений керівник у минулому, насамперед я хотів дослідити будівлю. Володимир Іванович і його заступники підтримали пропозицію зробити ремонт», – ділиться директор. Відтак перевірили труби, систему пожежної безпеки, опалення, водогін, вентиляцію – усе було в не досить належному стані. Малий спортивний зал виявився пошарпаним, а дах протікав. Басейн не обігрівався як слід, вентиляція не могла впоратися з виділенням випарів хлору, якість води теж потребувала покращення. У поганому стані залишалися душові й роздягальні.

За 10 років було проведено велику господарську роботу: перекрито дах, оновлено стіни й водопостачання, встановлено душові системи, вирішено проблему з опаленням у великому спортивному залі. Кілька років тому в басейні з'явилася нова європейська вентиляція, що забирала всі надлишки випарів хлору, забезпечує свіже, нагріте взимку й охолоджене влітку повітря, а також підсушує його. Три роки тому було завершено проект, за яким на даху будівлі розмістили сонячні панелі. У підвалі ж розташовані теплові насоси, що обігривають воду за допомогою акумуляторів. Усе це допомагає заощаджувати електроенергію. Такі заходи дозволили працювати зі спортивними групами й організаціями, зокрема дитячими, адже завдяки оновленням середовище стало безпечним. Крім того, чотири роки тому на факультеті було започатковано заняття водним поло. Наразі в університеті навіть є команда,

що виступає в чемпіонаті України й захищає честь альма-матер.

А.Курта розповідає: «Я ніколи раніше таким не займався. Підтримка якості води й повітря є цілою наукою. Тому це питання вивчив і вже знаю, як потрібно контролювати ситуацію. У мене є працівники (загалом 21 людина), які опікуються різними напрямками у сфері обслуговування комплексу. Маємо й інженера-хіміка, лаборанта, котрий відповідає за стан води. Усе це мені і як медику, а як юристові давало зрозуміти, що вчиняю правильно, адже сюди ходять люди, зокрема дітки. Ми почали працювати за розкладом: підтримували в порядку всі спортивні споруди для того, щоб студенти могли навчатися, а вільні години продавали й стежили, аби послуги відповідали вимогам».

Організувати процес так, щоб він приносив кошти, – ще один виклик, із яким зіткнувся новий очільник. Щоб вирішити проблему, вивчали ціноутворення в Ужгороді й Україні загалом. Разом із фінансовим відділом було розроблено ціни для жителів міста, студентів та працівників університету – за годину використання спортзалу, майданчика, басейну...

Цікаво, що серед працівників комплексу нема касира. Тоді як оплачувати послуги? У випадку співпраці зі спортивними групами укладають угоду й акт виконаних робіт, після чого клієнти перераховують кошти на відповідний рахунок. Охочі займатися спортом індивідуально та групи, із якими нема юридичних стосунків, сплачують визначену суму через термінал. Крім того, для відвідування басейну можна придбати абонемент – на три відвідування, вісім і дванадцять.

«Це немов квиток у кіно, – пояснює керівник. – Щодо пільгового відвідування... Для студентів та працівників УжНУ діє знижка 50 %. Ще на другий рік роботи ми вивчили питання збитковості. Сьогодні її вже немає. Прибутку теж не може бути, адже на утримання будівлі потрібно немало коштів. Проте за 10 років ми поповнили касу університету майже на 20 мільйонів гривень. Зокрема, у 2024-ому надійшло три мільйони. Думаю, що в цьому році буде не менше». Секрет – у правильному розкладі: жодна вільна година не пропадає дарма.

Сьогодні до складу спорткомплексу, крім уже згаданих басейну та двох залів, входять стадіон, поле зі штучним покриттям на «БАМі», спортзал і стадіон природничо-гуманітарного фахового коледжу. Ба більше, двері підрозділу відчинені з 6:00 до 23:00, щоб кожен відвідувач міг займатися в зручний час. Це розширює діапазон охочих: графік підходить для людей, які бажають займатися фізичною активністю до чи після роботи, а також молодим спортсменам, котрі потребують додаткових тренувань. У вільні години тут відточують навички спортивні групи (футболісти, баскетболісти, плавці, ватерполісти, дзюдоїсти) і ті, хто приходить індивідуально. У літній період, коли університет на канікулах, часу ще більше. Цьогоріч спорткомплекс при-

ймає три групи гімнасток, а також волейболістів, футболістів і групи відпочинку.

Звичайно, спортивне дозвілля популярне й серед ужнівців. Студенти відвідують групи вдосконалення (тобто заняття з викладачами) із плавання, футболу, волейболу, баскетболу й бадмінтону, користуються абонементом. Є навіть своєрідний розклад: кожен понеділок, середа, п'ятниця – волейбольні дні; вівторок, четвер, субота – футбольні. Також є дні баскетболу й бадмінтону. Деякі здобувачі освіти займаються й у спортзалі, а працівники університету віддають перевагу басейнові.

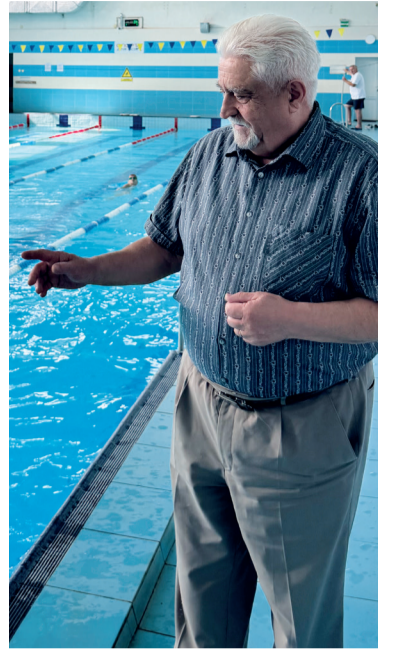
За 10 років підрозділ здобув чималі досвід в організації різних турнірів. Цей напрямок не зупинився ні під час пандемії, ні після введення воєнного стану. Так, тут улаштовують турніри на Кубок декана. Також в університеті є волейбольна команда, добре розвинений мініфутбол, група гімнастики. Один із партнерів – клуб, який час від часу проводить турніри зі спортивного танцю. Загалом змагання відбуваються з усіх видів спорту, що представлені на факультеті. Із початком повномасштабного вторгнення дозвіл користуватися залом та басейном просять також спортивні групи з інших куточків України: Харківської, Миколаївської, Одеської, Донецької областей, Маріуполя, Києва...

«Турніри влаштовуємо часто. Усі задоволені. Ми тримаємо марку. Стежимо, щоб було чисто, тепло, аби можна з комфортом прийняти людей. Пишаємося тим, що є така можливість. Невеликий колектив спорткомплексу дуже добре ставиться до роботи. Нам дякують, і це дуже приємно. Думаю, за ці 10 років виконана велика робота – і її помітно. Тому радий, що я тут», – коментує очільник. Дійсно: на стінах його кабінету можна знайти грамоти та подяки за добру роботу.

Підрозділ брав паузу тільки раз – у період із лютого до травня 2022 р. Тоді будівля прийняла понад 300 внутрішньо переміщених осіб, котрих забезпечили спальними місцями, душовими, ідальнею та необхідними речами. З'явилися й інші труднощі, пов'язані з війною. Через три роки проводити заходи стало складніше, адже сирена може пролунати будь-якої миті. Такі випадки вимагають значної відповідальності: потрібно зібрати дітей, які займаються в басейні чи залі, одягнути їх, відвести в укриття... З огляду на це, не всі змагання вдається охопити.

Складною була й ситуація під час блекаутів. Комплекс працював переважно вдень, підлаштовувався під графік відключень, за потреби скорочував заняття, виробив спеціальні правила (після зникнення світла відвідувачі могли залишатися в басейні не довше, ніж пів години). А ще раніше, за пандемії COVID-19, людей організовували в менші групи.

Значну роль у роботі підрозділу, зокрема й у сфері проведення турнірів, відіграють зв'язки з іншими організаціями. Одним із прикладів є співпраця з дитячою спортивною школою «Динамо» (напрямок водного поло): щодня, крім неділі, її представникам надають певну кількість годин. Партнером також є клуб

плавання «На старт», ватерпольний клуб «Ужгород», КЗ «Дитячо-юнацька спортивна школа Холмківської сільської ради...», Спортивний клуб художньої гімнастики й танцю «Пірует», Клуб спортивного танцю «Грація», КЗ «ДЮСШ №1 м. Ужгород».

А.Курта зізнається: пам'ятає всі заходи, які колись відбувалися в спорткомплексі. Та все ж ділиться особливою історією, що свого часу вразила... На другий рік роботи підрозділ організував турнір «Masters» із плавання для старших людей. Змагання навіть не мало «максимального» віку – кожен міг випробувати сили. «Я дуже здивувався, що туди прилетів чоловік із Канади, якому було більш ніж 80 років. Він витратив стільки грошей, щоб дістатися України й проплисти свої 200 метрів! Потім тренер розповів, що це міжнародна практика. Плавці, які мають достатньо коштів, відвідують турніри в різних містах», – каже Андрій Андрійович. Однак тепер уже не дивується, адже плавчине поважного віку з'явилася й серед відвідувачів спорткомплексу. Жінка займалася цим спортом без життя – і вже не уявляє себе без нього. Як уже було сказано, двері підрозділу відчинені для всіх, хто має бажання!

Тож спортивно-оздоровчий комплекс УжНУ, який ми знаємо сьогодні, – результат багаторічної праці й значних зусиль. І хоч майже всі плани, що стосувалися господарської частини, уже виконані, ні підрозділ, ні його керівник не збираються зупинитися на досягнутому. Так, свого оновлення ще чекає одна з аудиторій. А на питання про майбутню діяльність директор відповідає однозначно: «Коли закінчиться війна, хочемо прийняти більше спортивних груп для проведення турнірів». Крім того, спорткомплекс відкритий для міжнародної співпраці, адже в минулому його вже відвідували гості – плавці й ватерполісти – зі Словаччини та Угорщини. «Ми мали товариські змагання й хотіли б, щоб їх було більше. Для цього все організовано. Будемо підтримувати добрий стан, аби люди продовжували до нас ходити», – підсумовує А.Курта.

А нам залишається тільки подякувати ветеранові праці за активну роботу й побажати іменинникові успіху та підрозділу, який очолює, а також добробуту й утілення планів!

Софія Скиба,
«Погляд».

Антон Когутич: «Ще покажемо всій Європі, які ми!»

...Батько з Мукачева, мама з Перечина, сам народився в Берегові, до десяти років пропрацював на Хустщині, а більшість життя – в Ужгороді. І пов'язаний з альма-матер... Напередодні 80-річчя нашого закладу увазі читачів – розмова з доцентом кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб А.Когутичем про альма-матер, віруси, роботу, відпочинок...

– Антоне Івановичу, на Закарпатті багато хто хотів у дитинстві бути лікарем. Але далеко не кожен – інфекціоністом...

– Це сталося випадково. Закінчив школу з медаллю. Вищу освіту здобув в Ужгородському державному університеті. Теж із червоним дипломом. Під час навчання на медичному факультеті працював медбратом у реанімаційному відділенні обласної лікарні. Там було відкрито першу на Закарпатті реанімацію. Бачив себе хірургом, анестезіологом, але так склалися умови, що потрапив у гастроентерологію: у Хусті проходив інтернатуру, у санаторії «Шаян» пропрацював вісім-дев'ять років. Будучи лікарем, став помічати правильність латинського виразу: «*Quisque medicus habet suum coemeterium*», тобто в кожного лікаря є своє кладовище. І саме пов'язане з лікуванням, особливо хронічних захворювань. Тобто ми, на превеликий жаль, із часом хоронимо своїх пацієнтів. На хвилі цих роздумів почала подолатися педіатрія. До прикладу, дитину вилікував, вона рада, її виписали, усі задоволені. Але повертаюся безпосередньо до запитання: коли був уже в Ужгороді як молодший науковий працівник, мені запропонували роботу в інфекційному відділенні. Воно асоціювалося з циклічними, гострими хворобами; здебільшого всі хворі одужували. І саме тому подобалося мати справу з інфекціями: практично всі пацієнти поверталися до звичного життя. До того ж потім мені пощастило: познайомився з академіком Михайлом Андрейчиним, відомим українським інфекціоністом. Під його крилом, так би мовити, захистив кандидатську. Щоправда, пізно: у віці за 50. Але нічого: живу, працюю. Коли почалася пандемія коронавірусу, уже був у групі ризику. Мої колеги так і сказали: «Антоне Івановичу, ми вас до ковідних хворих не допускаємо». І я перейшов на амбулаторний прийом, веду переважно тих, хто має хронічний вірусний гепатит, недугу Лайма. Та насамперед, звісно, я – викладач.

– Це приносить Вам задоволення?

– Так! Викладаю курси, пов'язані з інфекційними хворобами, фактично з 1990 року. Причетний до підготовки майже всіх головних медсестер чи медбратів. Тому сміливо можу зайти в будь-якому районі до місцевої лікарні, постукаю – і мені щонайменше скажуть: «Антоне Івановичу, заходьте!» Усі випускники впізнають. І це приносить задоволення, коли бачиш, що ти когось чогось навчив. Як кажуть на Закарпатті, «не задар прожив життя», когось за собою лишив. Ну, звичайно, ще й діти: син у мене – фізик, донька – теж

працює зі мною на кафедрі. Побачимо, яким шляхом внучки підуть. Старший п'ятнадцять років, молодший п'ять.

– Ви вже викладаєте 35 років. Більшу частину життя. Що можете сказати про сучасну молодь порівняно з Вашим студентським періодом?

– У той час ми фактично не мали доступу до літератури. Проблема була з підручниками, інформацією. На лекції ходили, аби почути, ну, скажімо, банальне: якісь визначення або класифікацію. З іншого боку, свій досвід нам передавали перлини медичної освіти краю – професори Оксана Ганич, Олександр Фединець, Іван Лавкай, Михайло Фатула... Студенти ж – завжди розумні настільки, щоб у здобутті знань йти шляхом найменшого спротиву. До прикладу, у мене був студент, який для курсової історії хвороби створив програму, яка писала його почерком. Тобто значно простіше написати історію хвороби від руки, ніж придумати програму, аби вона писала його почерком. Ви розумієте? І він зробив, щоб за нього хтось написав історію хвороби! Тепер здобувачі освіти фактично в кишені носять інформацію. Мають доступ до всього. Лише потрібно захотіти знайти. Скажімо, найкращу лекцію. Тому мені не так важливо прочитати навчальний матеріал, як поділитися досвідом, навчити думати, прищепити клінічне мислення. Ось викладаю якусь тему. Розповідаю про берлінського пацієнта. А слухач тут же гуглить і каже, що є не лише берлінський такий хворий, а й лондонський. Тобто миттєвий доступ до інформації. І то добре! Важливо тільки осмислювати її, не лінуватися шукати нове. Згадую, коли з'явилися перші ксерокси... Я брав літературу чи інші якісь джерела, відксерив потрібні сторінки й клав у папку. Було й таке, що той матеріал ніколи не читав. Бо знав: у разі потреби його маю. А в сучасного студента в телефоні все є. Ксерокопіювати не потрібно. Необхідні лише досвід, практика, бажання. Тим паче, у медицині лікар повинен увесь час учитися. Адже з'являються нові методики, підходи до лікування пацієнтів.

– Як себе стимулюєте самовдосконалюватися?

– Я пройшов через етап, коли вірусний гепатит С називали ласкавим увивцем. Раніше на хворого такою недугою оголошували вирок. Поставити хронічний вірусний гепатит С означало: хворий рано чи пізно має померти. Мало того, спочатку навіть не було можливостей визначити недугу; більше здогадувалися, що саме цей вірус гепатиту. Призначали всілякі препарати, які стимулювали імунну систему.

Однак минули роки, діагностика й лікування вірусного гепатиту С стали простими, доступними. І тепер вірусний гепатит долається за три місяці зі стовідсотковою або майже стовідсотковою ефективністю. І це лише приклад з однією хворобою за моє життя, за мою лікувальну практику, якою я займаюсь і зараз у Центрі інфекційних хвороб при КНП «Центр легеневих хвороб». Мені завтра-післязавтра 70 років, а я повинен учитися. І постійно вчуся. У нас систематичні конференції, де виступають провідні фахівці. З'являються новини в лікуванні. Немає тижня, щоб не відвідував курси. Оприлюднюють відео, і я можу з того чи іншого приводу передивитися його знову.

– У зв'язку з вищесказаним наскільки змінилися підходи до викладання, навчання?

– Раніше викладацька робота на кафедрі обов'язково передбачала лікувальну роботу. Інакше кажучи, працюючи асистентом, доцентом, я зобов'язаний був вести хворих. Тепер це розділилося. Викладач-інфекціоніст може не мати хворих. Якщо головний лікар дозволив, прийняв тебе офіційно на лікувальну роботу – так. Якщо ні – тоді не матимеш практики. І це проблема. Я говорив із колегами: вона така сама в Тернополі, Чернівцях, Києві... Інакше кажучи, викладачі не бачать хворих. То найстрашніше. Наприклад, після шостого курсу можна вступити до аспірантури, далі викладати й не бачити хворих. Дещо дивно, правда?

– Навіть справді страшно. А наскільки страшна проблема збудників інфекційних хвороб: вони здатні заволодіти світом? Бо вже медіа пишуть, що людство вийшло на межу ефективності антибіотиків...

– Розумію суть тривожності в поставленому запитанні. Та все ж заспокою: кінця світу через це не буде! Річ у тім, що нас постійно оточує світ мікроорганізмів, вірусів, бактерій, найпростіших, грибів, але не всі вони патогенні. Значна їх частина перебуває в людському організмі в симбіозі, вони допомагають нам. Інша частина – патогенні мікроорганізми намагаються протидіяти методам і способам лікування. Так вони пристосовуються до антибіотиків, антивірусних препаратів. Я завжди наводжу студентам приклад: вірус натуральної віспи, який не зміг адаптуватися до ефектної вакцини, практично знищений на Землі. Звісно, з'являються нові захворювання: ми дізналися про вірус Зіка, збудника Лайма, COVID-19... Виникає проблема в застосуванні антибіотиків через адаптацію збудників до них. Надмірне та неконтрольоване вживання призводить до антибіотикорезистентності. Але візьміть ВІЛ-інфекції, пандемію коронавірусу. А раніше ще чому чи ту ж віспу... Людство не загинуло. Удосконалюються методи й способи лікування окремих нозологічних форм. Так, у випадках маллярії, ВІЛ-інфекції категорично заборонено застосувати монотерапію. А комбінована терапія допомагає попередити можливі ефективні мутації. Велику небезпеку для людства становлять інфекційні захворювання, які переходять із тваринної популя-

ції в людську. Людство не має до цього патогена імунітету, і таке захворювання швидко поширюється Земною кулею. Прикладом може слугувати грип у минулому столітті й коронавірус у нашому. Грип у минулому столітті забрав життя близько 50 мільйонів людей, а населення становило менше мільярда. Якщо тепер провести аналогію із COVIDом, то повинно було померти близько мільярда жителів нашої планети. Але цього не сталося. Чому? Тому що ми навчилися захищатися. У нас вакцини, ізоляція, створено нові препарати. Ми ж так два роки прожили, працювали, сидячи вдома за комп'ютерами. Не ходили на пари. А це і є проти-епідемічний захід, метод боротьби з інфекцією. Потихеньку імунна система організувалася. Ще й вакцинація була. Із нею трохи перегнули, але результат усе ж мали. Людська популяція вирішила: краще ризикнути чимось і чимось, але залишитися в цілому, ніж поховати мільярд людей. Звісно, відбувається мутація вірусів. Нас учили, що вона для конкретного організму шкідлива. А загалом... Із тисячі мутацій одна буває позитивна, дві, а 998 – точно не добрі. Але саме оці дві приведуть до виникнення нової властивості, резистентності. До того ж, наприклад, лікування препаратами проводить селекцію мікроорганізмів: виживають ті, які нечутливі до конкретного лікувального препарату. Але все одно людство шукає шляхи подолання інфекційних захворювань і ефективно знаходить їх. Потрібно мати розум, щоб знати як себе захистити, як виявити хворого на інфекційну патологію, як надати йому потрібну допомогу. І обов'язково не заразитися й не занести хворобу до себе додому. Бо якщо заразишся, куди її принесеш? До найближчих, найдорожчих людей – дітей, онуків...

– Уже невдовзі УжНУ зустріне 80-річчя. Майже половину з цих років Ви – в альма-матер...

– Я вступив за першим іспитом. Фізику склав на відмінно. Це взагалі моя пристрасть. Пам'ятаю, як гуртожиток № 4, навпроти якого ми спілкуємося, робили. Зокрема, верхню вікна. Увійшли до будівельного загону й займалися штукатуркою, шпаклівкою... Але то в радянському минулому. Узагалі підтримую думку, що університетська освіта важлива. Не в образі вузькоспеціалізованим закладам університет дає глобальні знання. Звісно, не повинно бути ніяких філій. Мають функціонувати сильна кафедра, сильний університет, діяти сильні науковці, які знають своє місце, свою роботу. Вони мають навчати думати. Часто кажу студентам: «Можу вас навчити лише того, через що сам пройшов, і можу навчити вас думати».

– З університетом у Вас ще пов'язана одна важлива сторінка – участь у хорі «Боян»...

– Це – мій біль і моя радість. Бо, на жаль, саме за мого президентства «Боян» перестав існувати. Насамперед через пандемію коронавірусу. Адже переважно співали старші працівники УжНУ. А вони в групі ризику. Потім розпочалася ще й війна. І якось наша кількість зменшувалася... Десь, мабуть, і

загалом сучасні реалії вплинули. Коли був учнем, то майже в кожній школі функціонував хор. У студентські роки входив до складу «Шовкової косиці». То була значуща частина нашого життя. На превеликий жаль, сьогодні таких осередків мало залишилося. І капела «Боян» – один з останніх подібних університетських колективів. А пам'ятаю, як колись до 80 чоловіків у ньому співали. Їздили до Чехії, Словаччини, країн Балтії... Олена Короленко – останній наш хормейстер. Звісно, Василь Гайдук багато зробив для хору... Але один із наших керівників якось сказав: «Усе, що колись починалося, колись повинно й закінчитися». Так і трапилося з капелою. Шкода. Можливо, ще прийдуть нові її фанати, зміниться ставлення в плані суспільного розуміння хорового розвитку.

– Якою була Ваша улюблена пісня?

– Багато можу назвати, але з особливим настроєм виконував «Многая і благає літ», «Моливу за Україну»... Василь Гайдук обробляв закарпатські народні пісні. Скажімо, «Не буду ся женити»... Ми йшли на хор відпочивати. Це принесило задоволення. Потім спілкування... Усі були рівні: ректор, проректор, завкафедри, професор, студент...

– Як відпочиваєте тепер?

– Велика перевага викладачів – 56 днів відпустки. Дуже люблю Закарпатську область, нашу природу. Ніколи не думав, що на Тячівщині, у Лазах, потраплю на чорні води. Маємо унікальну рекреацію, її потрібно розвивати. І берегти ліси. Бо що залишимо дітям? У нас неймовірна краса! Пригадую, коли працював у Шаяні, запросив мене один мисливець у Виноградівський район, у тамтешній мисливський будиночок. Їду з кумом. Саме весна була. Насолоджуємося: «Боже, як усе цвіте!» Через два дні знову приїжджаю в Шаян на роботу й бачу те ж саме! Ми не маємо часу подивитися, у якій красі живемо. А її потрібно помічати!

– Що б на завершення побажали нашим читачам із нагоди 80-річчя УжНУ?

– Миру. Насамперед – миру. Утихомиримо сатану – усе буде добре. І в УжНУ теж. У нас завжди були розумні люди, які хотіли працювати. Отже, суспільство розвиватиметься, а Україна стане файною, міцною державою. Ще покажемо всій Європі, які ми! **Володимир Тарасюк, «Погляд».**

Відповідно до рейтингу Scopus (2025), Ужгородський національний університет посідає 20 місце серед провідних наукових центрів України.

Відомий учений, краєзнавець, педагог

Серед випускників історичного факультету Ужгородського університету є чимало людей, які самовіддано та сумлінно трудяться в обраній сфері все життя. До них належить учений-археолог, пам'ятко-, краєзнавець, педагог, перекладач Йосип Кобаль. Він народився 7 жовтня 1960 року в селі Квасово, що на Берегівщині. Навчався в місцевій восьмирічній школі, потім у середній школі №1 у Берегові. Відслужив строкову службу в армії (1978–1980), а в 1981-ому став студентом історичного факультету Ужгородського університету (закінчив із відзнакою в 1986 р.).

Новоспеченого випускника направили працювати вихователем групи продовженого дня у Верхньобистрянську восьмирічну школу Міжгірського (нині Хустського) району. Через кілька місяців отримав від Міністерства освіти УРСР відкриття й улаштувався на роботу до Закарпатського краєзнавчого музею (тепер імені Тиводара Легоцького) молодшим науковим співробітником відділу дорадянського періоду. Згодом трудився завідувачем сектору археології відділу охорони пам'яток (1987–1994), завідувачем згаданого відділу (1994–1998), завідувачем відділу археології (1998–2017). Загалом у музеї пропрацював 31 рік. Із червня 2017-ого Йосип Кобаль є науковим співробітником Рятівної археологічної служби (Львів) Інституту археології НАН України.

Крім того, наш іменинник працював за сумісництвом викладачем Берегівського філіалу Ніредьгазького педінституту (Угорщина, 1994–1996), Закарпатського угорського інституту імені Ференца II Ракоці (1996–2006) та Ужгородського національного університету (2006–2009). На запрошення зарубіжних колег виступав із лекціями про археологію Закарпаття також у Будапештському та Сегедському (Угорщина), Жешувському та Ягеллонському (Польща) і Вільному та Гейдельберзькому (Німеччина) університетах.

29 січня 1997 року в Інституті археології НАН України (Київ) Й.Кобаль захистив кандидатську дисертацію «Зв'язки населення Північного Причорномор'я з Карпатським басейном в епоху пізньої бронзи». Науковець є автором кількох книжок та багатьох статей наукового та науково-популярного характеру з археології, історії, краєзнавства. Найвагомішою й визнаною на міжнародному рівні серед наукових праць є німецькомовна монографія автора «Скарби доби бронзи Закарпаття (Україна)», видана в Штуттарті 2000 року. Із науково-популярних робіт вирізняється книжка «Ужгород відомий та невідомий», яка за останні 20 років мала вже третє видання.

Звичайно, цікаво напередодні ювілею УжНУ розглянути насамперед період життя ювіляра, пов'язаний з Ужгородським університетом. Тому я попросив колегу поділитися спогадами 40–45-річної давнини про його студентські роки. Далі – відповідь.

– Я мріяв стати археологом зі

школи: читав літературу, робив вирізки з газет і почав збирати стародавні знахідки. У січні 1976 року в нашому селі знайшли скарб – бронзові предмети, яким близько 3300 років. Його передали до школи вчителею історії та географії, керівникові краєзнавчого гуртка й засновнику шкільного музею Іванові Анишинцю. Він повідомив про знахідку Ужгород. Звідти невдовзі приїхали археологи УжДУ Едуард Балагурі та його молодий помічник В'ячеслав Котигорошко. Передача скарбу відбулася на уроці історії учнів 8 класу. Так уперше я мав контакт із працівниками Ужгородського університету.

Минули роки... Восени 1980-ого я повернувся зі служби в армії, де вирішив вступити на підготовче відділення УжДУ. Документи задалегідь подав старший брат Іван. Отож 15 листопада 1980 р. я прибув на вступну співбесіду до Ужгорода за адресою вул. Митна, 27, аудиторія № 687. Очоловав комісію, як і підготовче відділення, Дмитро Данилюк. Із більш ніж 30 абітурієнтів вступило 10. Серед них був і інший майбутній археолог, відомий дослідник Невицького замку Олександр Дзембас. Жили й навчалися ми в тій самій будівлі на вул. Митній. Навчали нас Д.Данилюк, В.Зілгалов, Р.Сюсько, Г.Тронь, М.Тимко. Курси тривали 8 місяців і завершилися екзаменами та одномісячною виробничою практикою на цегельному заводі № 2 в Берегові влітку 1981-ого.

Після роботи на цегельному заводі я поїхав у село Мужієво Берегівського району, де в місцевій середній школі була розміщена основна база університетських археологів. Мені пощастило, бо того дня зустрів там обох археологів УжДУ – і Е.Балагурі, і В.Котигорошка. Відрекомендувався, розповів їм, хто такий і що хотів би долучитися до експедиції. Мене прийняли доброзичливо. Так почав їздити на свої перші справжні археологічні розкопки. Того літа брав участь у дослідженнях у Малій Копані, Дідові (урочище Товвар) і у своєму рідному Квасові.

Щороку брав участь в археологічних експедиціях університету. Переважно ми проводили розкопки в Малій Копані, а також і в інших місцях Берегівського та Виноградівського районів (Береги, Мужієво, Оросієво, Підвиноградово тощо). Із 2 курсу мені почали доручати виконувати на розкопках й технічну роботу; навіть проводити самостійні розкопки,

як це було з курганом скіфського часу в селі Береги.

Після польового сезону матеріал опрацьовували в Археологічній лабораторії на нинішній вул. Капітульній, 7. Згодом усі матеріали та лабораторії були перебазовані на так званий «БМ», на вул. Університетську. Частина знахідок – досі там.

Особливо запам'ятався з усіх польових сезонів той, який відбувався після першого курсу (влітку 1982 р.). Табір археологів у Мужієві. Одного дня В.Котигорошко сказав: відзначаємо День археолога. Однак що це означає – ніхто не знав. Оскільки недавно вивчали історію стародавнього Риму й наставник займався римським часом, придумав одягнутися в представників римського суспільства й зробити невелику сценку. Із постільної білизни та картону виготовили відповідний одяг, екіпування. Були там патриції, плебей, гладіатор. Чоловіки, жінки. Свято вдалося. Настільки, що коли восени ми прийшли навчатися, вирішили повторити захід, але в інших контексті й історичному періоді. Після цього в університеті народився День історика. Центральною темою першого заходу стало козацтво, а до кавалькади різних персонажів, які пішки пройшли від гуртожитку № 4 до центрального корпусу, зробивши фурор на всіх поверхах, додалися вікторини, зокрема продаж викладачам їхніх власних речей, різні надписи, шаржі тощо. Усе було демократично й весело. Ну а ввечері можна було посидіти за келихом шампанського й потанцювати в барі на першому поверсі гуртожитку № 4 або вийти в місто в популярні серед студентів бар «Каштан» чи ресторани «Зустріч», «Едельвейс» або «Верховина».

У той час в університеті ми мали можливість займатися й науковою роботою: багата бібліотека, гуртки, студентські конференції, товариство. Нерідко долучалися представники різних республік.

Із першого курсу я писав курсові роботи з археології під керівництвом Е.Балагурі. Здебільшого пропонувані теми курсових вивішували на кафедрах; хто хотів – тому могли дозволити працювати над власною темою. Я теж належав до цих студентів. Основною темою моїх досліджень стали бронзові вироби й скарби доби бронзи. Одного разу вирішив написати роботу з теми, яка подобалася з дитинства. Це – походження

людини. Мені вдалося залучити багато рідкісної зарубіжної літератури. Звернув увагу, що в нашій бібліотеці є велика кількість реферативних журналів із біології. Один із розділів там присвячений проблемі антропогенезу. Виявилось, паперові копії цих робіт можна навіть замовити (за відповідну суму) в тодішньому всесоюзному інституті наукової й технічної інформації. Так я відкрив для себе бездонне джерело з іноземної фахової літератури. Замовляв книжки. Часто, правда, усе оплачували мої батьки або брат. Але зусилля виявилися немарними: у 1984–1985 навчальному році моя робота «Східна Африка і проблема походження людини» стала переможцем республіканського конкурсу студентських наукових робіт з археології. Утім, дізнався я про це тільки через багато місяців після відшої лаборантки Анни Михайлівни (Печори). Я навіть отримав 50 карбованців премії за цей успіх, про що потурбувався тодішній голова студентського наукового товариства Микола Палінчак.

На факультеті діяв окремий гурток докапіталістичних відносин. Його очолювали два викладачі – Е.Балагурі та К.Гурницький, який до того ще був і поетом. Студенти робили реферативні огляди фахових журналів, виступали з улюбленими темами й дискутували про наукові проблеми. Деякий час мені пощастило бути старостою цього гуртка.

Найпідготовленіші здобувачі освіти мали можливість долучатися до щорічних наукових конференцій різних рівнів, аж до міжнародних. Я неодноразово був на таких форумах з археології (1983 рік – Москва, 1984-ий – Київ, 1985-ий – Кишинів). Багато з учасників цих зібрань потім стали відомими українськими археологами (О.Гаврилюк, С.Гусев, Ю.Демиденко, С.Петраускас, В.Степанчук, Т.Ткачук, Е.Черненко). Один із них, В.Чабай, який був на київській конференції, сьогодні очолює Інститут археології НАН України, є її членом-кореспондентом.

У 1986 році в Угорщині, у м. Сентеш, мала відбутися 5-а міжнародна студентська наукова конференція з археології. Прийшло запрошення й до нашого університету на ім'я професора Е.Балагурі. Він запропонував мені поїхати. Я відправив німецькомовний виступ (допоміг із перекладом тексту доцент М.Тимко) і почав оформлення документів.

Здалося, усюди погодили, але в останній момент поїздки скасували. Однак до того я вже встиг побувати в Угорщині в складі студентського трудового загону (у Ніредьгазі), де мені дозволили працювати у фондах місцевого музею й досліджувати бронзові знахідки.

Принагідно зауважу, що випуск істориків УжДУ 1986 року виявився багатим на людей, які пішли в науку. Із 43 осіб 8 обрали Клію своєю музою й присвятили їй значну частину життя: Василь Брензович, Олександр Дзембас, Ігор Ілько, Йосип Кобаль, Микола Палінчак, Олександр Шама, Іван Шумський та Олена Гомокі (Кобаль).

Із початку своєї самостійної наукової діяльності Йосип Кобаль установив і підтримував зв'язки з провідними зарубіжними дослідниками доби бронзи. Це: Амалія Можоліч, Тібор Ковач, Тібор Кеменці (Угорщина), Марія Новотна, Йозеф Вллар, Вацлав Фурманек (Словаччина), Тіберіу Бадер, Карол Качо, Янош Нийметі (Румунія), Ян Домбровський, Войцех Блаер, Сілвестер Чопек (Польща), Албрехт Йокенгвелл, Бернгард Гензел, Свенд Ганзен, Елке Кайзер (Німеччина), Ентоні Гардінг (Англія) та різні наукові установи. Це дозволило здійснити зарубіжні відрядження для ознайомлення з новітньою літературою й останніми досягненнями археологічної науки.

Успіхами ювіляр значною мірою завдячує дружині – Олені Юліївні, із якою виховали двох дітей (Лівію та Йосипа) і внука Яна. Олена Кобаль також закінчила історичний факультет УжДУ. Тривалий час працювала в Закарпатському краєзнавчому музеї (останнім часом – завідувачкою відділу історії). Досліджує історію династії баронів Перені на Закарпатті й рукописну спадщину Тиводара Легоцького, є авторкою кількох десятків наукових публікацій, а також монографії «Рукописна спадщина родини баронів Перені у фондах Закарпатського краєзнавчого музею» (Ужгород, 1995).

Наш колега Й.Кобаль підійшов до ювілею з вагомими науковими зверненнями. І ми впевнені, що його наступний життєвий етап буде не менш плідним. Тож щиро зичимо йому доброго карпатського здоров'я й наснаги до подальшої праці на ниві вітчизняної історичної науки та краєзнавства!

Микола Олашин,
кандидат історичних наук.

Благодійний ярмарок на філологічному факультеті:

як студенти перетворили університет на простір добра

В УжНУ відбувся благодійний ярмарок, організований філологічним факультетом. Він укотре довів: студентство здатне на більше, ніж просто навчатися.

Ініціаторами заходу стали заступниця декана з виховної роботи Марта Демчик та студенти Янош Сакалош, Максим Галашко, Христина Ігнат, Ганна Філей, Едіта Кукаріна. Бажані гості – наші військові, які перебувають на реабілітації в місті, представниця ГО «Помагатори» Вікторія Суліма.

Марта Іванівна розповіла: «Це вже шостий ярмарок. Він присвячений, по-перше, Дню захисників і захисниць України, по-друге, Дню українського козацтва, і по-третє, Покрові пресвятої Богородиці, яка опікується і козаками, і нашими воїнами. Цього року організа-

ція мене дуже приємно здивувала, адже активно долучилися студенти всіх відділень. Було багато домашньої випічки, гондмейду та інших виробів. Організовано все дружно й злагоджено, бо всі розуміють, що працюють на одну благодійну мету. Дякую студентам!»

На столах можна було побачити прикраси з бісеру, парфуми, різноманітні смаколики, а також отримати розклад карт таро.

Першокурсниця Яна Дудаш (ОП «Українська мова і література») займалася продажем: «Це була пропозиція батьків. У них є власний магазин парфумів, тож ми вирішили скористатися цим. Аромати було нескладно підібрати – здебільшого допомагали тато й мама. Враження від ярмарку дуже позитивні. Мені подобається ідея робити добрі справи».

Родзинкою заходу стала безпрограшна лотерея. Люди приходили не лише щось придбати, а й поспілкуватися, підтримати одне одного та відчувати, що навіть маленька дія може мати велике значення. Саме це надихало найбільше.

Удалося зібрати 24 000 гривень, які спрямували до ГО «Помагатори» на лікування й реабілітацію поранених військових.

Ярмарок перетворився в простір, де поєдналися щирість і патріотизм. Адже важливо не лише говорити про підтримку, а й робити конкретні кроки в її напрямку. Благодійний захід на філфаку став доказом: разом ми сильні, здатні змінювати світ і обов'язково переможемо.

Ольга Заєць,
Світлана Подолянка,
студентки
відділення журналістики.

Кар'єра, ЄС, УжНУ

Традиційний День кар'єри ЄС – комплекс заходів, які організовують в університеті понад 10 років – тепер відбувся у форматі панельної дискусії та двох тренінгів. Ключовою темою стала студентська мобільність.

Один із тренінгів – щодо актуальних навичок, компетенцій і їх відповідності Європейській рамці кваліфікацій – провела директорка Центру кар'єри УжНУ, доцентка Тетяна Бутурлаккіна.

Інший тренінг – «Smart Start: Побудуй. Продавай. Захищай» (завдяки Вікторії Бондаренко, доцентці кафедри бізнес-адмі-

ністрування, маркетингу та менеджменту, експертці з розробки грантів та бізнес-планів; Діані Міллер, юристці, адвокатці; Іллі Романченко, маркетингогині, теж викладачці нашого вишу).

Програму складають так, щоб студенти могли розвиватися в різних сферах. Це – і відкриття своєї справи, і її просування, і розвиток навичок та індивідуальних здібностей. До заходів запрошують не лише здобувачів освіти, а й активістів та небайдужих громадян.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

На побачення зі СК «Русь»...

24 вересня в Закарпатському обласному краєзнавчому музеї ім. Тиводара Легоцького, що розташований в Ужгородському замку, відбувся тематичний просвітницький захід на честь соті річниці заснування ужгородського спортивного клубу «Русь» і однойменної футбольної команди. Подія супроводжувалася переглядом фільму Максима Мельника «У пошуках літаючих вчителів», а також лекцією Михайла Рушачка про історію СК.

Крім того, відвідувачі заходу могли ознайомитися з виставкою «Команда літаючих вчителів – легенда закарпатського футболу», що теж знайшла своє місце в стінах замку. Прийшли й студентки відділення журналістики, які вивчають дисципліну «Спортивна журналістика». Відчуття, наче ти торкаєшся історії рідного краю (завдяки виставці – і поготів). Навіть люди, котрі зовсім не цікавляться минулим закарпатського футболу, змогли б наповнитися та надихнутися.

Атмосфера заходу відобразила настрої людей: гордість за своїх земляків, які зробили вне-

сок в історію нашого багатого краю, захоплення...

Нас справді вразила подія, адже ми переважно далекі від спорту люди, проте зацікавлені в історії рідного Закарпаття. Інформація, яку ми почули, та емоції, які відчували, змінили дещо всередині. Тепер цікавість відчувається на рівні азарту й не обмежується жодною сферою життя регіону.

Також дуже приємною стала зустріч із живою легендою – Томашем Пфайфером, гравцем, тренером і суддею, котрий прославив наш край у період 1960–1980 років, та іншими ветеранами футболу. Це була ще одна можливість відчувати силу історії. Можемо з упевненістю сказати: подібні заходи є надзвичайно потрібними: щоб переосмислити, згадати та розширити кругозір. А праця людей, які не дозволяють забути історію та імена легенд, – титанічна, тож варта уваги.

Маріанна Чайбинець,
Дар'я Носова,
студентки
відділення журналістики.

ФОТОФАКТ

1 жовтня, у День соціолога, першокурсники відповідної спеціальності УжНУ разом із професоркою кафедри соціології і соціальної роботи, координаторкою НДЦ соціології мови Галиною Шумицькою в межах вивчення дисципліни «Медіаграмотність» завітали до редакції телеканалу «Tv21 Унгар», де ознайомилися зі специфікою роботи цього медіа, поговорили про способи маніпуляцій в інфопросторі та спробували себе в ролі журналістів: начитували тексти й розбиралися з професійним обладнанням.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Сильний голос, який має бути почутим

Факультет математики та цифрових технологій обрав нового голову студентської ради

На факультеті математики та цифрових технологій відбулися дебати з метою обрати нового голову студради. Цьогоріч кандидатури висунули трое другоккурсників: Євгенія Голуб (спеціальність «Прикладна математика»), Мирослав Вакі й Тамара Новак («Системний аналіз»).

Кожен із претендентів презентував себе та ознайомив присутніх з основними ідеями й програмними пропозиціями. Атмосфера була інтригуювальною, адже кандидати впевнено відстоювали свою позицію, мали можливість поставити конкурентам запитання та почути їх від аудиторії, а дебати

супроводжувалися активними обговореннями.

Є.Голуб підкреслила: «Обирай дії, а не обіцянки».

М.Вакі наголосив: «Студрада – не посада. Це – відповідальність перед кожним студентом».

Т.Новак запевнила: «Я не розповідатиму про золоті гори, але можу гарантувати старання разом зі своєю командою».

Відстоявши власну позицію, кандидати перейшли в режим очікування виборів. Їх провели за два дні. Обирали голову шляхом таємного голосування з 8:00 до 15:00. До того претенденти мали п'ять днів, щоб заповнити анкети та опубліку-

вати агітаційні матеріали, ознайомивши студентів із програмами й планами.

А згідно з витягом із протоколу #7 виборів, головою

Студентської ради факультету математики та цифрових технологій обрали М.Вакі – 67 голосів (у Євгенія – 30 і в Тамари – 20).

Після оголошення результатів новообраний голова (див. фото) зазначив: «Я активний у житті факультету. Мені хочеться, щоб голос студентів почули. Балотувався, бо бачу, що можу зробити реальні зміни й покращення для нас усіх». Мирослав зізнався: відчував і конкуренцію, але суперництво мотивувало працювати ще краще, показати свої ідеї й довести, що можна бути корисним факультету.

Новообраний голова студради окреслив і першочергові кро-

ки на посаді. Серед них – налагодження прозорості комунікації між студентами та адміністрацією, організація корисних заходів для розвитку навичок здобувачів освіти й підтримка молодіжних факультетських ініціатив.

«Через рік бачу студраду активною, відкритою й ефективною командою, де кожен знає, що його ідеї можуть бути реалізовані, а проблеми – почуті й вирішені», – підсумував Мирослав.

Студентська спільнота факультету очікує позитивних змін і бажає Мирославу успіхів.

Анастасія Гапачило,
студентка
відділення журналістики.

«Від берегів до басейнів»:

ужнівці презентували книжку про історію плавання та водного поло краю

Нещодавно в ужгородській галереї «ІЛКО» відбулася яскрава історична подія, до якої йшли 12 років. Саме стільки тривала робота над книжкою «Від берегів до басейнів». Тут оглянуто розвиток названих у підзаголовку водних видів на Закарпатті за майже 170 років (1856–2024), роль і місце в структурі спорту краю та саму галузь загалом.

У виданні розглянуто, як витоки плавання й водного поло призвели до формування їх самодостатніми видами спорту. Книжка, авторами якої стали представники УжНУ – Роберт Левицький, голова відокремленого підрозділу Федерації плавання України в Закарпатській області, кандидат наук із державного управління, доцент кафедри політології і державного управління; Володимир Тарасюк, член Асоціації спортивних журналістів України, доцент кафедри журналістики; Маріан Токар, доктор наук із державного управління, професор кафедри соціології та соціальної роботи, директор Науково-дослідного інституту політичної регіоналістики, – розраховане на істориків, культурологів, соціологів, політологів, міжнародників, спортсменів, тренерів, журналістів, на всіх, хто цікавиться розвитком водних видів спорту. Роберт Йосипович зазначив: «Зібраний матеріал – унікальний. На мою думку, він не є сухим».

На події було близько 150 відвідувачів. Зокрема, почесні гості: заступник міністра культури, молоді та спорту України Володимир Шумілін та голова Львів-

ської обласної федерації плавання, депутат міської ради VIII скликання Андрій Гутник. Мені ж випала честь попрацювати волонтеркою. Я з радістю погодилася на таку роль, адже мала чудову нагоду познайомитися з новими людьми, подивитися, дізнатися щось нове та розширити кругозір у тій сфері, у якій досі не була обізнана.

За свої 17 років жодного разу не доводилося відвідувати такі масштабні події, де брали участь і герої книжки – представники чотирьох поколінь. Мені вдалося, зокрема, познайомитися з одним із них – молодим плавцем, майстром спорту Давидом Григориком.

«Торік зі мною скотактував Роберт Левицький, попросивши написати про свої досягнення. Мені було надзвичайно приємно відчувати, що став одним із героїв видання як спортсмен», – поділився думками хлопець. А з приводу враження від заходу зазначив: «Усе – на вищому рівні, мені дуже сподобалося, удячний організаторам та людям, із якими познайомився. Адже серед них – і основоположники плавання й водного поло на Закарпатті. У багатьох брав автографи», – розповів Давид.

«Наше покоління є квітковим та різнобарвним, тому гордість краю також беремо на себе, – додав ще один юнак, майстер спорту з плавання Сергій Лацко. – Відчуття, коли запропонували стати героєм книжки, були неочікувані та приємні водночас. Вражений та з радістю погодився на участь у виданні».

«Чи бачите Ви в Ужгороді майбутнє цього виду спор-

ту?» – запитую. «Звичайно, я вважаю, що потрібно його розвивати, будувати більше спортокомплексів та заохочувати дітей і дорослих, а ми як послідовники намагатимемося теж утілювати мрії в реальність».

Також до заходу долучилися тренери з плавання. Інга Патики – із-поміж них уже 7 років. Поділилася враженнями: «Охоче дивилася на різні покоління, які зібралися в одному місці. Важливо, щоб молодь ходила на такі заходи для знання історії плавання на Закарпатті, захопилася досягненнями попередників і надихнулася цим для подальших перемог на благо рідного краю».

«Чому важливо дітям займатися плаванням?» – запитую. Відповідь: «Плавання розвиває всі групи м'язів, добре для спини. Тобто для тіла людини це значно краще. Воно розслабляється, витягується, виростає. Крім того, розвивається швидкість дихання. Легені працюють на відмінно».

Загалом презентація книжки об'єднала представників різних сфер. Тут були вчителі, хірурги, історики, тренери, підприємці... Подія дала можливість багатьом зрозуміти: ким би ти не був – твій будь-який внесок у суспільство є важливим. Усі покоління цінні. Вони збагачують нас своєю працею, перемогами, а ми повинні продовжити корисну справу й дати процвітати тому, що вже виплекано для нас. Мій волонтерський вечір був не даремним!

Юлія Савчин,
студентка відділення журналістики (ОП «Міжнародна журналістика»).

Із 80-річчям, УжНУ!

Від Добоша і до Смоланки
Пройшов наш виш славетну путь;
Нехай щодня і спозаранку
Лиш мирні бджоли вам гудуть.

На жаль, немає вже живими
Хто біля витоків стояв.
Та ми ідемо всі за ними –
Натхненний труд їх не пропав!

В ужнівським нашнім колективі
В доробку доста фахівців:
І педагогів у активі,
Філологів та лікарів,

Біологів, економістів,
Айтівців на усі лади,
І фізиків, і журналістів –
Дівчат та хлопців хоч куди.

Екологів також, лінгвістів

І політологів крутих,
І інженерів, і юристів –
Багато фахівців міцних!

У нас – і члени академій,
Всіх науковців не злічить,
Лауреатів різних премій.
Й зоря заслужених блистить!

На провідні ужнівці ролі
Злітають в рейтингах значних,
В дослідницькому ореолі,
У винаходах все гучних.

Тож успіхів у кожній справі,
На всі прийдешні роки,
Щоб на сторіччя в добрій славі
Ми разом стрілись залюбки!

М. Л.,
випускник фізико-математичного факультету 1964 р.

Вітання ювіляру!

19 вересня зустрів 70-річчя доцент кафедри основ медицини факультету здоров'я та фізичного виховання Ф.Філак. Бажаємо ювілярові завжди залишатися в доброму настрої. Хай Вам, Феліксе Георгійовичу, здоровиться, найдорожчі люди будуть поруч, а праця приносить успіхи. Многая літ!

Бібліотека Ужгородського національного університету нараховує 26 інкунабул – перших книг, надрукованих до 1500 року.

ФОТОФАКТ

30 вересня, у Всеукраїнський день бібліотек, читальний зал наукової книгозбірні УжНУ зібрав друзів. Колектив приймав вітання й подарунки. А вже 20 жовтня бібліотека відзначатиме 80-ліття. Запрошує розділити свято.

Думки вголос

Запам'ятай: благородні думки, дії ведуть людину до успіху, а злі наміри, ненависть руйнують мозок, призводять до розладу організму, провокують недуги та біологічну смерть.
Василь Воробець,
електрик НЛК УжНУ.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті УжНУ за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці нашої газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 1860. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 07.10.25. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій, етичне використання ШІ покладається на авторів. Відповідальний за випуск номера: В.Ю.Тарасюк.

Головний редактор:
В.Ю.Тарасюк.

Художній редактор:
С.Ю.Скиба.

Коректор:
М.Б.Гарздій.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.